

Republikeinse overwinning waarschijnlijk door toenemende economische bezorgdheid

Nu de VS met een hoge inflatie en een dalend consumentenvertrouwen kampen, is er steeds vaker sprake van een Republikeinse overwinning in de Amerikaanse midterms van November dit jaar. Toch hebben de Democraten verrassend genoeg nog een kans om te winnen, dankzij de herindeling van de kiesdistricten en voordelen in de Senaat. De uitkomst van deze verkiezingen zal grote gevolgen hebben. Als de Republikeinen winnen, is de wetgevingsagenda van Joe Biden ten dode opgeschreven en vergroot het risico dat de regering voor langere tijd een 'shutdown' ondergaat. Een Democratische overwinning daarentegen zou kunnen leiden tot meer uitgaven voor onder meer de klimaatcampak en sociale zorg.

De midterms in de VS zijn meestal een referendum over de heersende president, wat zich vaak vertaalt in een aanzienlijk verlies voor de partij die aan de macht is. Historisch gezien verliest de partij die het Witte Huis controleert gemiddeld 28 zetels in het Huis bij tussentijdse verkiezingen. De Democraten hebben momenteel slechts 12 zetels voorsprong op de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden (met 3 vacatures die voordien door Republikeinen werden bezet) en 1 stem voorsprong in de Senaat. Zulke kleine marges scheiden de Republikeinse partij van het heroveren van de controle over één of beide kamers van het Congres. Het netto goedkeuringscijfer van president Biden van -11% is een slecht voorteken voor de Democratische Partij.

Economische ontwikkelingen, zoals de toestand op de arbeidsmarkt, spelen normaal gesproken een belangrijke rol in de goedkeuringscijfers van de president. Maar nu er sinds het aantreden van Biden elke maand netto gemiddeld 564.000 banen zijn bijgekomen, het werkloosheidscijfer weer is gedaald tot 3,8% en de totale werkloosheid nog maar ongeveer 1 miljoen banen verwijderd is van de piek van vóór de pandemie, zijn er duidelijk andere factoren die momenteel de populariteit van Biden naar beneden halen. Eén van die factoren is de snel stijgende inflatie, die in februari 7,9% bereikte. De hogere energiekosten de voornaamste drijvende kracht achter de inflatie. Ze zijn goed voor ongeveer een vijfde van het laatste inflatiecijfer (figuur 1). Hoewel de bijdrage van motorbrandstoffen sinds november iets is afgenomen,

zal de recente stijging van de olieprijs als gevolg van de oorlog in Oekraïne de inflatie de komende maanden alleen maar verder opdrijven. De hogere inflatie ondergraaft de sterkere loonstijging, die de krappe arbeidsmarkt teweeg heeft gebracht. De reële uurlonen zijn hierdoor de afgelopen elf maanden op jaarbasis gekrompen.

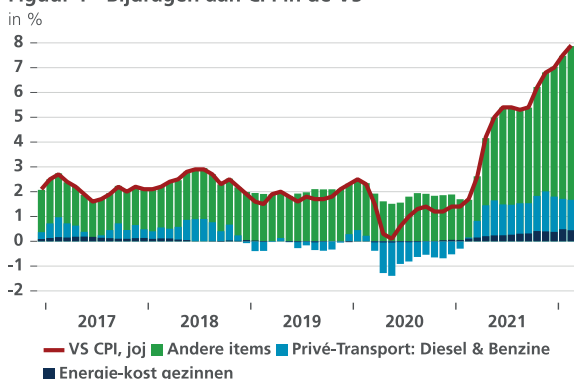
Geopolitieke factoren hebben ook bijgedragen tot Biden's laag goedkeuringscijfer. Zijn netto populariteit dook in negatief terrein rond de terugtrekking van de VS uit Afghanistan en bleef sindsdien negatief. De oorlog in Oekraïne lijkt daar voorlopig niet veel verandering in te brengen.

Is er een rode golf op komst?

Ondanks deze negatieve voortekenen hebben de Democraten nog altijd een redelijke kans om hun meerderheden in beide kamers te behouden. De huidige peilingen geven de Republikeinen slechts 2,3% voorsprong op de Democraten, ver verwijderd van de 8,6% overwinningss marge van de Democraten in 2018 of de 5,7% overwinningss marge die de Republikeinen in 2014 hadden. Een verschuiving van 2-3% ten gunste van de Democratische Partij zou ruim binnen de foutenmarge liggen en zou kunnen gebeuren als, bijvoorbeeld, de inflatiedruk afneemt en/of de opkomst voor de Democraten hoog is.

De laatste herindeling van de kiesdistricten in het Huis verbetert ook de kansen van de Democraten. Aan het begin

Figuur 1 - Bijdragen aan CPI in de VS

Bron: KBC Economics gebaseerd op BLS

van elk decennium worden de kiesdistricten door de staten (vaak de deelstaatregeringen) hertekend aan de hand van nieuwe bevolkingsgegevens, waarbij vaak wordt geprobeerd een partijvoordeel te behalen (een tactiek die gerrymandering wordt genoemd). In de herindelingscyclus van 2010 kregen de Republikeinen de overhand, maar de herindelingscyclus van 2020 is voorlopig gunstiger voor de Democraten (het herindelingsproces is nog niet voorbij).

De kaart van de Senaat is ook relatief gunstig voor de Democraten in deze tussentijdse verkiezingen. In het Huis zijn alle leden herkiesbaar, maar in de Senaat wordt elke verkiezingscyclus slechts een derde van de senatoren verkozen. De 34 Senaatszetels die in 2022 verkiesbaar zijn, werden voordien beslist in 2016, een goed jaar voor de Republikeinen. De Republikeinen verdedigen nu twee zetels in staten die door Biden zijn gewonnen, terwijl de Democraten geen zetels verdedigen in staten die door Trump zijn gewonnen.

Grote gevolgen

De uitkomst van deze verkiezingen zal grote gevolgen hebben. Als de Republikeinen één of beide kamers innemen, is de wetgevingsagenda van Biden gedoemd te mislukken. Bovendien zal in 2023 het schuldplafond opnieuw moeten worden verhoogd. In een verdeeld of een door de Republikeinen gecontroleerd Congres, zou de Republikeinse fractie de dreiging van wanbetaling of een 'shutdown' kunnen gebruiken om politieke concessies af te dwingen. Beide dreigingen zouden onnodige economische pijn en onzekerheid zouden veroorzaken (zie ook [Economische Opinie van 31 januari 2019](#)).

Als de Democraten de controle behouden op beide kamers, is een shutdown of een schuldenplafondcrisis minder waarschijnlijk. Het behoud van een krappe meerderheid in de Senaat zal Biden echter niet veel meer kans geven om elementen van zijn geblokkeerde Build-Back-Better-wet erdoor te krijgen, een wet die oorspronkelijk 3,5 biljoen USD aan nieuwe uitgaven voor klimaatverandering en sociaal beleid bevatte. De twee gematigde Democratische senatoren die de wet momenteel blokkeren, Joe Manchin en Kyrsten Sinema, zijn in 2024 aan herverkiezingen toe en zullen het politieke centrum in hun staat verder trachten te bekoren.

Als de Democraten de controle over het Huis behouden en hun meerderheid in de Senaat vergroten tot 52 zetels of meer, kunnen we meer wetgeving verwachten. Niet alleen zullen onderdelen van Build-Back-Better gemakkelijker kunnen worden aangenomen, maar de Democraten zouden ook kunnen streven naar afschaffing van de filibusterregel, die 60 van de 100 stemmen in de Senaat vereist om de meeste wetgeving vooruit te helpen. Zonder de filibuster om hen tegen te houden, zouden de Democraten wetgeving over stemrecht en immigratie kunnen invoeren.

Conclusie

De VS staat voor weer een spannende verkiezing. Hoewel de Republikeinen de overhand hebben, is het voor hen nog geen uitgemaakte zaak. Tussen nu en november kan er nog veel veranderen. Zeker is dat de verkiezingen een grote invloed zullen hebben op de koers die het land gaat varen. Klimaatverandering, sociaal beleid, immigratie en zijn allemaal onderwerpen die in november op de agenda staan.

Allison Mandra

allison.mandra@kbc.be

Laurent Convent

laurent.convent@kbc.be

Onze webstek www.kbceconomics.com houdt u op de hoogte van alle analyses en vooruitzichten van de KBC-economisten.

Contact: Hans Dewachter, Chief Economist KBC Group NV, Havenlaan 2, B-1080 Brussels, Belgium
Verantwoordelijk uitgever: KBC Groep NV, Havenlaan 2 – 1080 Brussel – België – BTW BE 0403.227.515 – RPR Brussel
E-mail: kbc.economic.research@kbc.be

Alle meningen in deze KBC Economische Opinions vertegenwoordigen de persoonlijke mening van de auteur(s). Noch de mate waarin de voorgestelde scenario's, risico's en prognoses de marktverwachtingen weerspiegelen, noch de mate waarin zij in de realiteit zullen tot uiting komen, kunnen worden gewaarborgd. De gegevens in deze publicatie zijn algemeen en louter informatief. Ze mogen niet worden beschouwd als beleggingsadvies. Duurzaamheid maakt deel uit van de algemene bedrijfsstrategie van KBC Groep NV (zie <https://www.kbc.com/nl/duurzaam-ondernemen.html>). We houden rekening met deze strategie bij de keuze van de onderwerpen voor onze publicaties, maar een grondige analyse van de economische en financiële ontwikkelingen vereist het bespreken van een bredere waaier aan onderwerpen. Deze publicatie valt niet onder de noemer 'onderzoek op beleggingsgebied' zoals bedoeld in de wet- en regelgeving over de markten voor financiële instrumenten. Elke overdracht, verspreiding of reproductie, ongeacht de vorm of de middelen, van de informatie is verboden zonder de uitdrukkelijke, voorafgaande en schriftelijke toestemming van KBC Groep NV. KBC kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de juistheid of de volledigheid ervan.